

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)
Postboks 8034 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

13/4603-18

26. april 2018

Rapportering på oppfølgingsplan for Norads følgeevaluering av 2014

Vi viser til evalueringsrapport 3/2014 *Real-Time Evaluation of Norway's International Climate and Forest Initiative Synthesising Report 2007-2013*, oversendt i august 2014 og KLDs oppfølgingsplan oversendt Norad i juni 2015.

Vedlagt følger rapportering på departementets oppfølgingsplan. Vi beklager at rapporteringen er sterkt forsinket.

Med hilsen

Per Fredrik Ilsaas Pharo (e.f.)
spesialrådgiver

Ane Broch Graver
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling
Klimaavdelingen

Saksbehandler
Ane Broch Graver
22 24 58 25

Til: Tom Rådahl
Fra: Klimaavdelingen
Kopi:

Dato: 17. april 2018
Saksnr.: 13/4603-
Saksbehandler: Ane Marit Lid/ Ane Broch
Graver

Rapportering på oppfølging av Norads følgeevaluering av Klima- og skoginitiativet: synteserapport 2007-2013

Det vises til Norads følgeevaluering og synteserapport 3/2014 (sak/dokument 13/4603-12) samt Norads oppfølgingsnotat av 06.10.2014 (sak/dokument 13/4603-11) med sentrale funn og konklusjoner fra evalueringen. Evalueringen søkte å oppsummere og vurdere initiativets resultater i perioden 2007 til 2013 opp mot dets overordnede klima- og utviklingsmål, samt tverrgående temaer som likestilling og antikorrupsjon. Det vises også til notat av 08.06.2015 (sak/dokument 13/4603-15) om Klimaavdelingens plan for oppfølging av funn og konklusjoner fra rapporten.

Ifølge Instruks for evalueringsvirksomheten i norsk bistandsforvaltning paragraf 3.5 skal saksansvarlig enhet senest innen ett år rapportere til Norads direktør om hvilke tiltak som er iverksatt for å følge opp beslutninger i forbindelse med evalueringen. En slik rapport skulle således vært oversendt Norad fra Klimaavdelingen innen september 2015. Dette arbeidet har blitt betraktelig forsinket. Klimaavdelingen anmoder med dette om tilslutning til rapport som beskrevet i dette notatet, og oversendelse av rapporten til Norad ved Norads direktør og Evalueringsavdelingen.

Rapportering anbefaling 1:

- Analyse for identifisering av muligheter og behov for endring

Klimaavdelingen valgte å følge opp deler av anbefalingen, og anså KoS sitt daværende første mål; *at utslipp fra avskoging og degradering av skog i utviklingsland (REDD+) inngår i en ny internasjonal klimaavtale*, som et område som bød på spesielt gode muligheter i lys av det forestående klimatoppmøtet i Paris 2015. Flere tiltak ble igangsatt for å få mest mulig effekt ut av dette møtet. Foruten deltakelse i de formelle prosessene og møtene under konvensjonen bidro KoS aktivt i uformelle prosesser og utprøving av standpunkter og beslutninger i multilaterale og bilaterale REDD+-samarbeid for å oppnå forståelse og oppslutning om Norges posisjoner til REDD+. Uformelle prosesser inkluderte støtte til analyser og utredninger om temaer av relevans for REDD+, bilateral

innsats for å øke ambisjonsnivået til det enkelte land, og å gjennomføre sidearrangementer om skog før og under forhandlingene. Selv om dette er resultater av årelangt arbeid og ikke bare før møtet i Paris, anser avdelingen at Norge og KoS sine prioriteringer i stor grad reflekteres i formuleringene i Artikkel 5 i Parisavtalen, artikkelen som åpner for internasjonalt samarbeid om skog under avtalen.

- Justere strategi og utvikle en endringsteori

Som det ble påpekt i KLDs plan for oppfølging av Norads følgeevaluering/synteserapport 2007-2013, ble det allerede i Prop. 1 S 2015/2016 vedtatt justeringer i KoS sin strategi i tråd med anbefalingene i evalueringen. Endringene var basert på evalueringene, KLDs egne vurderinger og dialog med andre sentrale aktører. I samme Prop. 1 S ble Klima- og skoginitiativets endringsteori presentert, i boks 7.4. Teorien bygger på anerkjennelsen av at det eksisterer både en markedssvikt som fører til at skogens verdi ikke reflekteres i markedet, og en styringssvikt som gjør at forvaltning av skog ofte ikke reflekterer lokalsamfunn eller felleskapet sine interesser – men heller sterke enkeltgrupper. Klima- og skoginitiativet retter derfor innsatsen mot å endre insentivstrukturer til nøkkelaktører og å etablere nye samarbeidsmønstre som gjør at alle parter i felleskap kan endre adferd og medvirker til å hindre avskoging.

I en verden med raskt økende behov for produksjon av mat, fôr, fiber og energi vil målet om redusert avskoging i tropiske land være umulig å nå uten at råvareproduksjon og næringsliv er medspillere. Justeringen i initiativets strategi gav derfor utslag i økt vekt på samarbeid med privat sektor for å sikre at disse bidrar til verdiskaping basert på god skog- og arealforvaltning. Stadig flere store selskaper har også innsett at dette er til deres eget beste i det lange løp, blant annet på grunn av omdømmerisiko og risiko knyttet til uforutsigbarhet i tilgang til arealer og produkter. I en tid med minkende nasjonale bistandsbudsjetter i mange i-land er det videre et stadig økende fokus på å mobilisere og utløse privat klimafinansiering; den eneste kapitalkilden stor nok til å sikre vern av skog og grønn vekst i en skala som monner i det lange løp. KoS er, og har derfor vært, svært aktive på flere fronter for å inkludere privat sektor i arbeidet mot avskoging. Eksempler på dette er støtte til Tropical Forest Alliance og Business and Sustainable Development Commission, medvirkning til etablering og oppfølging av New York-erklæringen om skog fra 2014, og oppretting av fondet &Green, som gjennom offentlige midler reduserer risiko i private investeringer som kopler råvareproduksjon med skogbevaring. Fra 2015 og ut 2017 er det utbetalt ca. 375 mill. kroner til privat sektor-innsats over initiativets budsjett.

Med en erkjennelse av at storskala utslippsreduksjoner knyttet til skog bare er mulig ved å sette innsatsen inn i en bredere grønn vekst-agenda, har initiativet sett det som strategisk viktig å bidra ytterligere til arbeid på dette nivået. Fokus har blant annet vært å tydeliggjøre at det beviselig ikke er noen motsetning mellom økonomisk vekst og klimatiltak, ved å bidra til å legge til rette for lands arbeid med grønne vekststrategier, arbeid med å inkludere nasjonale regnskap for naturkapital inn i planer for utvikling og vekst og synliggjøring av de økonomisk fordelene ved biologisk mangfold. Dette har KoS gjort gjennom støtte til New Climate Economy, PAGE, GGGI og WAVES. Det er utbetalt ca. 138 mill. kroner til arbeid med å fremme skogbevaring gjennom fokus på grønn vekst mer generelt i årene 2015-2017.

Et tredje moment i dreiningen av KoS sin strategi er økt vekt på å utvikle kunnskap og å formidle resultatene av satsingen. Se rapportering under anbefaling fire, under.

I initiativets gjennomgang av strategi ble det slått fast at effektive, tidlige og målbare utslippsreduksjoner i land med manifestert politisk vilje og potensial for utviklingsgevinster, primært gjennom styresetforbedringer, fortsatt skulle være bærebjelken i Norges klima- og skoginitiativ. Likeså ble det slått fast at støtte til sivilt samfunn ville videreføres – men også vurderes oppskalert. Tilskuddet til sivile samfunnsaktører ble videreført i 2016, med urfolk og andre skogavhengige gruppers rettigheter i tropisk skog som et av fire prioriterte områder. Dette til oppfølging av tidligere statsråd Sundtofts løfte om bruk av USD 100 mill. til dette formålet. For å øke forutsigbarheten til organisasjonene og muligheten for å nå resultater over tid, ble tilskuddet i 2015 lyst ut for en 5-årsperiode, 2016-2020. I 2018 er det besluttet å øke bevilgningen til sivile samfunnsorganisasjoner noe for å møte et definert behov for økt innsats på områdene skogkriminalitet, miljøforkjempere, økt ambisjonsnivå i skoglandene, avskogingsfrie verdikjeder og innsats mot finanssektoren.

- Utvikle et resultatrammeverk og rapporteringssystem

Da planen for oppfølging av Norads følgeevaluering ble laget hadde allerede et resultatrammeverk for satsingen blitt utviklet og besluttet i regjering. Rammeverket er dynamisk, og ble blant annet justert etter at tropisk skog fikk en sentral plass i den nye klimaavtalen som ble vedtatt i Paris i 2015. Det ble slått fast i KLD sin oppfølgingsplan at det ville rapporteres i henhold til rammeverket i de årlige budsjettproposisjonene. Det strategiske rammeverket brukes av departementet, Norad og ambassadene, og ligger til grunn for all rapportering på framdrift og resultater. Departementet bruker rapporteringen fra ambassadene og Norad som grunnlag for videre rapportering til Stortinget, i den løpende saksbehandlingen og i styringsdialog. Rapporteringen brukes også til å videreutvikle samarbeid og legge prioritinger for det videre arbeidet til KoS. Presentasjonen av endringsteorien og utarbeidelsen av resultatrammeverket har bidratt til å tydeliggjøre hva klima- og skogsatsingen arbeider med og hvorfor, og har vært nyttig for departementet i kommunikasjonen av dette både internt og overfor potensielle samarbeidspartnere. Avdelingen vil i løpet av 2018 vurdere hvordan resultatrammeverket kan brukes enda bedre til å systematisere resultatene til KoS, og til å vise utviklingen i resultater over tid, og slik brukes som enda bedre grunnlag for læring i organisasjonen.

Rapportering anbefaling 2:

- Gjennomgå partnerskap med andre givere og multilaterale organisasjoner for å bidra til å effektivisere arbeidet innen de multilaterale institusjonene

Norge og andre givere signerte i 2015 en ny strategi med UN-REDD for årene frem mot 2020. Strategien beskriver mer detaljert hvordan de tre FN-organisasjonene skal opptre enhetlig på landnivå. Denne fornyede innretningen bygger på erfaringer fra Norges støtte til Vietnam gjennom UN-REDD, hvor de tre FN-organisasjonene testet ut nye og mer enhetlige arbeidsformer. De nye arbeidsformene i UN-REDD Vietnam ble utviklet etter norske oppfordringer gjennom styret i UN-REDD Vietnam.

Samtidig har rollen til UN-REDD endret seg de siste årene. I de første årene etter 2009 var det en bred satsing med fokus på oppstartsaktiviteter (readiness). UN-REDD inngikk partnerskap med totalt 64 land. I de siste årene har så noen av skogland beveget seg over i en implementeringsfase. Norge har inngått politiske partnerskap med flere av disse, og dermed prioritert sin innsats slik at disse kan redusere utslipp så snart som mulig. Norges støtte til UN-REDD var tidligere fokusert på fireårige landprogram verdt omtrent 30 millioner NOK. I disse programmene gikk midler gjennom de tre FN-organisasjonene på landnivå. I den nye strategiperioden har dette endret seg. Nye norske midler til UN-REDD skal nå først og fremst bidra til at land involvert i en resultatbasert mekanisme og som har et norsk partnerskap i bunn, kan motta teknisk assistanse fra UN-REDDs internasjonale eksperter. Leveransen på landnivå er dermed vesentlig begrenset fra tidligere.

Fokus på koordinering mellom de multilaterale initiativene har fortsatt. Norge har jobbet for at den nye rollen til UN-REDD skal være å komplementere støtte som skogland får gjennom andre globale REDD-initiativer, som FCPF, BioCF og GCF. Flere av landene med god progresjon i FCPF, som Costa Rica, Mexico og DRK, har fått betydelig bistand fra UN-REDD til å utvikle og ferdigstille sitt arbeid. Samtidig er det nå langt færre land som har aktive landprogram både under UN-REDD og FCPF enn tidligere, se eget punkt ovenfor.

Saksbehandlere for avtalen med FCPF i Norad har vært aktivt inne i en arbeidsgruppe til evalueringen nedsatt av styret i FCPF og Norad har fungert som leder for arbeidsgruppen. Evalueringsavdelingen i Norad har også vært involvert med evalueringssaglige råd. Samtidig fikk arbeidsgruppen tilknyttet ekstra evalueringssaglig ekspertise til å bistå i oppfølgingen av evalueringsteamet. Evalueringen ble ferdigstilt høsten 2016.

Et dokument om programkrav for deltakende land i Biokarbonfondets skog- og landskapsprogram (IFSL) ble ferdigstilt i 2016. Fondet ferdigstilte programdesign i de tre godkjente landene i fondet: Colombia, Etiopia og Zambia. Indonesia har siden siste evaluering kommet til som ISFL-land med pilotprovins i Jambi.

- Vurdere tilknytning til Det grønne klimafondet

Norge og KoS har vært aktive i diskusjoner om det grønne klimafondets REDD-innretting, og har ønsket at resultatbasert betaling skal være hovedretningen for fondet. Norge har deltatt aktivt i metodediskusjoner i regi av sekretariatet og tatt til orde for en innretting som i størst mulig grad bygger på REDD-mekanismer som er operative bilateralt og multilateralt. I forkant av klimatoppmøtet i Paris i desember 2015 vedtok regjeringen at Norges bidrag til GCF skulle vurderes doblet, forutsatt at fondet sikret verifiserte utslippsreduksjoner fra skog. Høsten 2017 vedtok GCF en REDD+-pilot. Som en følge av det utbetalte Klima- og skogsatsingen 80 mill. NOK til GCF i 2017. Dette vil kunne danne et godt grunnlag for å vurdere om fondet ivaretar miljøintegriteten i støtten som utbetales, og at det betales for verifiserte utslippsreduksjoner. KLD vil sammen med UD vurdere om

Norges bidrag til GCF skal økes i årene som kommer, og hvordan fordelingen av denne økningen vil være på de to departementene.

Rapportering anbefaling 3:

- Besøk av et høynivå, tverrfaglig team til Guyana for å diskutere årsakene til den begrensede fremgangen og drøfte hvorvidt og hvordan støtten bør videreføres.

Guyana fikk sitt første regjeringsskifte på 23 år i mai 2015. Regjeringen ønsket å fortsette partnerskapet med Norge, men signaliserte umiddelbart at den hadde behov for mer tid for å klargjøre sine prioriteringer innenfor ren og fornybar energi, som er en del av skogsamarbeidet. Dette førte til at Norge holdt tilbake utbetalingen for resultater oppnådd i 2013. I lys av at Guyana var sterkt forsinket i oppfyllelsen av partnerskapets styresettindikatorer, men fortsatt opprettholdt meget lav avskoging, besluttet KLD, ved daværende statsråd Tine Sundtoft, at samarbeidet skulle fortsette etter 2015 innenfor den eksisterende finansielle rammen (såkalt no-cost extension), med årlig rapportering på status til politisk ledelse. Dette ble gjentatt i desember 2016 og statsråd Helgesen vedtok en fornyelse av partnerskapet innenfor den økonomiske rammen, under forutsetning av at Guyana står ved sine forpliktelser på ren og fornybar energi og opprettholder lav avskoging.

I 2016 ledet ambassadør Wiig i Brasilia et besøk til Guyana med KoS. Delegasjonen hadde møter med en rekke ministerier og sivilsamfunnsrepresentanter i Guyana. Etter dette har det vært flere delegasjoner fra KoS, Norad og ambassaden til Guyana. I juni 2016 besøkte naturressursminister Trotman Norge og møtte klima- og miljøminister Helgesen. På oppdrag fra Norad gjennomførte Norconsult en uavhengig gjennomgang av det planlagte vannkraftverket Amaila Falls for å vurdere om dette er gjennomførbart. Den tette og gode kontakten mellom Norge og Guyana har fortsatt i 2017, og KoS har hatt en seniorrådgiver som hospitant fra Norad for å følge partnerskapet tettere gjennom lengre tjenestereiser til landet. Guyanas rapport om fortsatt lav avskoging i 2015 ble verifisert av en uavhengig tredjepart og det er fremdrift i arbeidet med styresettindikatorer. Det knytter seg fortsatt spørsmål til Guyanas prioritering av ren og fornybar energi og KLD avventer en avklaring på dette før det tas stilling til om resultatutbetalingen fra 2013 kan foretas. God forvaltning av prosjekter i Guyanas REDD Investment Fund vektlegges i samarbeidet.

- Vurdere oppretting av permanent representasjon i Guyana

Det er foreløpig ingen konkrete forslag til ny avtale med Guyana etter at styresettindikatorerne for den eksisterende avtalen har blitt oppnådd, og spørsmålet om permanent tilstedeværelse i Guyana har således heller ikke blitt vurdert.

- Besøk av et høynivå, tverrfaglig team til Tanzania for å diskutere årsakene til den begrensede fremgangen og drøfte hvorvidt og hvordan støtten bør videreføres.

Innsatsen i Tanzania ble i løpet av 2015 nedskalert. Det norske løftet om inntil 500 millioner kroner til klima- og skogtiltak i landet er nær innfridd, og det synes ikke realistisk

at landet vil være modent for et resultatbasert samarbeid i løpet av de nærmeste årene. Det ble i løpet av samme år besluttet å videreføre støtte til enkelte strategisk viktige kapasiteter i landet.

I 2015 ble det inngått en treårig avtale om norsk støtte til et nasjonalt overvåkingscenter for karbon (NCCM), og det er avtalesfestet faglig samarbeid med Norsk Institutt for Bioøkonomi (NIBIO). Støtten til NCCM forventes på sikt å kunne levere viktige bidrag til utviklingen av Tanzanias system for måling, rapportering og verifisering av klimagassutslipp fra skog. Et norsk team bestående av representanter fra ledelsen i Klima- og skoginitiativet samt den norske ambassaden i Dar Es Salaam deltok under den offisielle lanseringen av senteret i mai 2016.

En evaluering av syv slutførte pilotprosjekter i Tanzania ble gjennomført i 2015. Resultatene fra evalueringen ble presentert både i Tanzania og Oslo. Pilotene har gitt mange erfaringer om hvordan REDD+ kan gjennomføres på lokalt nivå. Disse erfaringene er relevante både for Tanzania og andre land hvor befolkningen lever i og av skogen. For eksempel ble ulike mekanismer for deling av goder (penger eller fellesgoder) testet. Samlet bidro pilotene til at i overkant av 430 000 hektar skog kom under ulike skogforvaltningsregimer.

Forskningsprogrammet Climate Change Impacts, Adaptation and Mitigation (CCIAM) ble avsluttet i 2015. Dette har vært den største enkeltsatsingen under REDD+ porteføljen, og har bidratt til betydelig kompetanseutvikling knyttet til klimaendringer generelt og REDD+ spesielt i Tanzania. Under programmet er det utdannet totalt 27 doktorander og 90 masterstudenter. Programmet har finansiert en stor del av et Climate Change Research and Modelling Laboratory på SUA, hvor blant annet kontorene til NCCM ligger.

Manglende politisk eierskap på høyt nivå har vært en av hovedutfordringene for gjennomføring av REDD+ i landet. Ambassaden i Dar Es Salaam er i ferd med å inngå et samarbeid med visepresidentens kontor for å styrke den politiske gjennomføringsevnen og kompetanse på REDD+. Det har tatt tid å få på plass samarbeidet, men det er håp om at det vil etableres formelt i 2018. Samarbeidet med Tanzania om klima og skog må sies å ha vært vellykket på prosjektnivå. Det er behov for sterkere politisk prioritering for å få varige resultater av satsingen.

Rapportering anbefaling 4:

- Klima- og skogsatsingens kommunikasjonsvirksomhet skal styrkes, både nasjonalt og internasjonalt. Det utvikles en ny kommunikasjonsstrategi for satsingen.

I løpet av 2016 ble det utviklet en kommunikasjonsstrategi for klima- og skoginitiativet for perioden 2016-2020. Det ble satt opp følgende prioriterte oppgaver for kommunikasjonsarbeidet:

- a. *Resultatene* av klima- og skogsatsingen.
- b. *Grønn vekst og utvikling (hvorfor REDD+)*
- c. *Kunnskap* om betydningen av regnskog og avskoging.

Strategien er fulgt opp bl.a. gjennom oppdrag til Norad og ambassadene om å bidra til å synliggjøre resultatene av klima- og skoginnsatsen årlig fra 2015. Norad har bl.a. skrevet flere blogginnlegg som gjelder innsats under KOS, det er jobbet nasjonalt, og i rapporteringen til KLD vises det frem resultater som KLD bruker videre i vårt materiale. Videre gjennomførte Norad i 2017 stor informasjonskampanje på oppdrag fra KLD som hadde som mål å øke kunnskapen om sammenhengen mellom regnskog og klima i de yngre deler av befolkningen (det digitale spillet "Save Tropical House"). Det ble i 2017 inngått tilskuddsavtale om støtte til en ny fase av New Climate Economy-prosjektet for å bidra til økt kunnskap om grønn vekst og utvikling.

I 2017 ble det i statsrådsnotat besluttet å styrke det strategiske kommunikasjonsarbeidet i Klima- og skoginitiativet gjennom å sette av tilskuddsmidler til større internasjonale satsinger på kommunikasjon. Det er ønskelig å etablere et journalistfond for uavhengig regnskogsjournalistikk. Fondet må forvaltes av en troverdig aktør på feltet som vil ivareta uavhengigheten til journalistene. Videre skal det vurderes støtte til aktører som jobber for å spre forsknings- og kunnskapsbasert informasjon om tropisk skog. Bl.a. med bakgrunn i at det strategiske kommunikasjonsarbeidet skal styrkes vil kommunikasjonsstrategien omarbeides. Dette ferdigstilles første halvdel av 2018.

- Formålet for klima- og skogsatsingens tilskudd foreslås i RNB 2015 utvidet til å omfatte tiltak som bidrar til å spre kunnskap om satsingens målsettinger

Formålet for klima- og skogsatsingens tilskudd ble i RNB 2015 utvidet til å omfatte tiltak som bidrar til å utvikle og spre kunnskap som bidrar til å nå Klima- og skoginitiativet sine mål. Fra 2016 har initiativet hatt tre avtaler som fokuserer spesielt på slik kunnskapsutvikling og –spredning. Avtalene er med henholdsvis CIFOR, BBC og Mongabay, og forvaltes av Seksjon for klima, skog og grønn økonomi i Norads Avdeling for klima, energi, miljø og forskning.

- Sikre større åpenhet om kanalisering av REDD+-midler, spesielt gjennom multilaterale partnere

Siden 2015 er det gjort store forbedringer av Klima- og skoginitiativets nettsider på regjeringen.no. Informasjonen på nettsidene er i stor grad oppdatert. Nettsidene gir en oversikt over de bilaterale og multilaterale partnerskapene til klima- og skoginitiativet, samt oversikt over utbetalingene som er foretatt. Det går aktivt ut med informasjon i form av pressemeldinger, nettsaker og på sosiale medier når det inngås tilskuddsavtaler eller politiske avtaler med pengeløfter.

Den teknologiske utviklingen gir nye muligheter for løsninger som kan gi en mer interaktiv og tilpasset oversikt over utbetalinger og hva pengene har gått til. Klima- og skoginitiativet har utredet løsninger for å få dette til, og følger utviklingen i bistanden ellers på dette området. Det er meldt inn som tiltak under Norges deltakelse i Open Government Partnership som det rapporteres på halvårlig.

Tilråding:

Rapporteringen tas til orientering og oversendes Norad.